

## Životní a existenční minimum od 1.1.2024

### Životní a existenční minimum

- **Životní minimum** je minimální společensky uznaná hranice peněžních příjmů k zajištění výživy a ostatních základních osobních potřeb.
- **Existenční minimum** je minimální hranicí peněžních příjmů, která se považuje za nezbytnou k zajištění výživy a ostatních základních osobních potřeb na úrovni umožňující přežití. Tento institut byl vedle životního minima zaveden z důvodu větší motivace pro dospělé osoby v hmotné nouzi. Existenční minimum nelze použít u nezaopatřeného dítěte, u poživatele starobního důchodu, u osoby invalidní ve třetím stupni a u osoby starší 68 let.

### Právní úprava

- Životní a existenční minimum je **upraveno zákonem č. 110/2006 Sb., o životním a existenčním minimu**, ve znění pozdějších předpisů.
- Platné částky životního a existenčního minima jsou stanoveny **nařízením vlády č. 409/2011 Sb., o zvýšení částek životního minima a existenčního minima**. Ke zvýšení životního a existenčního minima došlo naposledy k 1.1.2023 a pro rok 2024 zůstávají částky na stejné úrovni.

Základní částky od **1.1.2024** jsou:

- **Životní minimum (jednotlivec)** = 4 860 Kč,
- **Existenční minimum (jednotlivec)** = 3 130 Kč.

### Hlavní využití

- **Hlavní využití** životního a existenčního minima je v **zákoně č. 111/2006 Sb., o pomoci v hmotné nouzi**, ve znění pozdějších předpisů. Životní minimum plní rozhodující úlohu při posuzování hmotné nouze i jako sociálně-ochranná veličina.
- Životní a existenční minimum **je využíváno také v zákoně č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře**, ve znění pozdějších předpisů, při zjišťování nároku na dávky, které zabezpečují adresnou pomoc rodinám s dětmi ve stanovených sociálních situacích (u přídatku na dítě a porodného). V případě dávek pěstounské péče tvoří i základ pro výpočet jejich výše.
- Další využití životního minima je například v soudní praxi pro stanovení alimentálních povinností, v případě exekucí pro nezabavitelné částky apod.

### Náklady na bydlení

- Životní minimum ani existenční minimum **nezahrnují nezbytné náklady na bydlení**.
- **Ochrana v oblasti bydlení** je řešena v rámci systému státní sociální podpory poskytováním **příspěvku na bydlení** a v systému pomoci v hmotné nouzi **doplátkem na bydlení**.

### Částky životního minima v Kč za měsíc

|                                                                         |       |
|-------------------------------------------------------------------------|-------|
| pro jednotlivce                                                         | 4 860 |
| pro první osobu v domácnosti                                            | 4 470 |
| pro druhou a další osobu v domácnosti, která není nezaopatřeným dítětem | 4 040 |
| <b>pro nezaopatřené dítě ve věku</b>                                    |       |
| do 6 let                                                                | 2 480 |
| 6 až 15 let                                                             | 3 050 |
| 15 až 26 let (nezaopatřené)                                             | 3 490 |

Životní minimum je součtem všech částek životního minima jednotlivých členů domácnosti.

### Částka existenčního minima v Kč za měsíc

Existenční minimum je ve výši **3 130 Kč**.

### Příklady životního minima různých typů domácností v Kč za měsíc

|                                         |                                                        |
|-----------------------------------------|--------------------------------------------------------|
| jednotlivec                             | 4 860                                                  |
| 2 dospělí                               | $4\,470 + 4\,040 = 8\,510$                             |
| 1 dospělý, 1 dítě ve věku 5 let         | $4\,470 + 2\,480 = 6\,950$                             |
| 2 dospělí, 1 dítě ve věku 5 let         | $4\,470 + 4\,040 + 2\,480 = 10\,990$                   |
| 2 dospělí, 2 děti ve věku 8 a 16 let    | $4\,470 + 4\,040 + 3\,050 + 3\,490 = 15\,050$          |
| 2 dospělí, 3 děti ve věku 5, 8 a 16 let | $4\,470 + 4\,040 + 2\,480 + 3\,050 + 3\,490 = 17\,530$ |

### Společně posuzované osoby

- rodiče a nezletilé nezaopatřené děti,
- manželé nebo registrovaní partneři
- rodiče a děti nezletilé zaopatřené nebo zletilé, pokud tyto děti s rodiči užívají byt a nejsou posuzovány s jinými osobami,
- jiné osoby společně užívající byt, pokud písemně neprohlásí, že spolu trvale nežijí a společně neuhrazují náklady na své potřeby.

Společně posuzovanými osobami jsou i osoby, které se přechodně, z důvodů soustavné přípravy na budoucí povolání, zdravotních nebo pracovních (včetně dobrovolnické služby), zdržují mimo byt.

### Započitatelné příjmy

S životním minimem se porovnávají všechny **čisté peněžní příjmy** jednotlivce nebo společně posuzovaných osob (z pracovní činnosti, z podnikání, z kapitálového majetku, z pronájmu, důchody, dávky nemocenského pojištění, dávky státní sociální podpory a ostatní sociální dávky, podpory v nezaměstnanosti a při rekvalifikaci, výživné atd.) s **výjimkou**:

- příspěvku na bydlení, doplatku na bydlení a jednorázových sociálních dávek,
- příjmů z prodeje nemovitostí a odstupného za uvolnění bytu použitých k úhradě nákladů na uspokojení bytové potřeby,
- náhrady škody a finančních prostředků na odstranění následků živelní pohromy,
- peněžní pomoci obětem trestné činnosti,
- sociální výpomoci poskytované zaměstnavatelem,
- podpory z prostředků nadací a občanských sdružení,
- stipendií,
- odměn za darování krve,
- daňového bonusu,
- příspěvku na péči (v okruhu společně posuzovaných osob),
- části příspěvku na úhradu potřeb dítěte, který náleží ze zdravotních důvodů,
- příspěvku na mobilitu a příspěvku na zvláštní pomůcku,
- zvláštního příspěvku k důchodu pro účastníky národního boje za vznik a osvobození Československa,
- příjmu plynoucího na základě rozhodnutí Evropského soudu pro lidská práva z titulu spravedlivého zadostiučinění nebo z titulu smírného urovnání záležitostí.

### Valorizace životního a existenčního minima

- Životní a existenční minimum je zvyšováno nařízením vlády.
- Při zvyšování částek životního a existenčního minima se zachovává jejich reálná úroveň.
- Vláda je zmocněna zvyšovat částky životního a existenčního minima **od 1. ledna podle skutečného vývoje spotřebitelských cen, pokud nárůst nákladů na výživu a na ostatní základní osobní potřeby přesáhne** ve stanoveném rozhodném období **5 %**.
- Částky životního a existenčního minima může vláda za mimořádných okolností zvýšit **také mimo termín pravidelné valorizace**.

### Informace a žádosti

Žádosti o dávky pomoci v hmotné nouzi a dávky státní sociální podpory se podávají **na kontaktních pracovištích krajských poboček Úřadu práce ČR** podle místa trvalého pobytu občana.

Zdroj: web. MPSV

**Luděk Šebrle**, analytik rozborář  
**JUDr. Petr Večeř**, vedoucí SPO OSŽ-ústředí